

APĂRAREA NAȚIONALĂ

organ național independent.

Apare: Miercuri, Vineri și Duminică.

ABONAMENTELE:

Pentru monarhia austro-ungară:
Pe un an 24 cor., 6 luni 12., 3 luni 6 coroane.
Pentru România și străinătate:
Pe an 25 franci, 6 luni 13 franci, 3 luni 7 franci.
Abonamentele se plătesc înainte.

Redacția și administrația:

Strada Stefaniei Nr. 13.
Un număr costă 20 bani.

INSERTIUNILE:

Un rind petit sau spațiul său costă pentru publicarea odată 12 bani, de două ori 18 bani, de trei ori 24 bani. — Reclame la finea textului costă șirul de petit 50 bani.

Prenumerajunile și inseratele se primesc la administrație, strada Stefaniei Nr. 13.

Epistole nefrancate nu se primesc. — Manuscrisurile nu se înapoiază.

O bancă industrială pentru Bucovina.

Cel mai nou proiect al D-rului A. Onciul.

Cernăuț, 20 Decembrie 1907.

Multelor proiecte de lege ce derivă dela genialitatea binecunoscutului Dr. Aurel Onciul a adăos d-sa în Nr. 2 al unei reviste germane din țară, ce a început a apăre cu prima lună curente un proiect pentru înființarea unei bănci industriale.

După unele expectațiuni generale, ce pricinuesc lipsa ori și cărui avint industrial în Bucovina, d-sa află de absolut necesar înființarea unui atare institut cu un capital de minimum 100.000 c. și anume îndeosebi cu scopul de a interesa astfel și capitaliștii afară de țară pentru rentabilitatea unei întreprinderi de acest fel.

Di Onciul socotește, că de va fi să se angajeze în afacere vre un institut bine acreditat din țărișoara noastră, atunci nu vor lipsi nici capitaliștii străini a se angaja cu capitalurile lor.

Avînd în vedere, că prin sancționarea legei de propinație ce a urmat acum de curînd, rezultă un fond disponibil de rezervă în suma de 3,400.000 c. din cari 2,600.000

se vor distribui între cei privilegiați adecă între fondul religionar și ceilalți proprietari ar fi ca privilegiații numiți, cărora li s'au oferit aceste sume, ca din senin să le pună la dispoziție pentru institutul intenționat.

Cu aceste banca proiectată ar putea începe activitatea ei și anume după cum o dorește inițiatorul, de a sta gata pentru a finanța diferite întreprinderi industriale din țară.

Fiind a nu se acorda nici un credit, *întreg capitalul adunat* se va depune la o altă bancă pe interes și în concurență — astfel că banca industrială rămîne scutită de ori și ce rizic precum și de cheltuețele pentru regie.

Intrebuițarea capitalului va avea să urmeze abia după ce se vor fi anunțat la institutul creat anteprenori cu diferite proiecte industriale și după ce aceste examinate fiind decătră taxatori probați vor putea să asigure o fructificare mai rentabilă a acestui capital.

Hotărîrea asupra realizării proiectelor înaintate, va compete unui consiliu administrativ eventual pen-

tru o mai mare siguranță chiar adunării generale.

Onorarul consiliului administrativ se statorește în acest proiect cu o tantiema din venitul de preste 4 procente al acestui capital.

Gestiunea afacerilor o va îngriji-o un membru inițiat din consiliul administrativ binefeciînd acesta de o tantiemă mai mare.

Restrînsă fiind gestiunea acestui institut numai pentru de-a finanța eventuale întreprinderi industriale, nu se vor institui la ea nici directori, nici funcționari, astfel că mai rezultă și o economie cu cheltueli pentru salarizarea acestora.

Întîmplîndu-se ca să nu se realizeze crearea institutului proiectat acționarii ar profita de interesele capitalurilor depuse, pentru cazul însă, cînd s'ar pute realiza vre un proiect, ei ar beneficia din rentabilitatea, ce o va oferi întreprinderea respectivă, sau din cîștigul ce ar rezulta prin vinzarea acțiilor semnate ale întreprinderilor industriale.

De o pierdere oareșcare nici vorbă nu poate să fie, dacă s'ar procede

la selecțiunea proiectelor cu precauțiunea recerută.

Tot rizicul pentru care ar avea să răspundă banca industrială se reduce deci numai la taxa pentru crearea societății pe acție, care însă și ea își află echivalentul ei în valoarea privilegiului obținut.

Di Onciul a înuudat țara pînă acuma cu nenumărate proiecte. Unul din ele, care din împlinire se referă și el la o asemenea creațiune, adecă la banca țării îl vedem deja realizat de mai mulți ani de zile.

Cele ce trebuia să aștepte țara și îndeosebi țărînimea noastră dela acest proiect al d-sale în raport cu experiențele triste, ce a rămas să le facă acești în urmă, nu iartă ca să se mai primească deacum nainte orbîș ori ce marfă ce o oferă di Onciul în superficialitatea sa.

Ținem ca să se iee în discuție publică proiectul de față, deoarece sînt convins că dacă s'ar fi proces tot în acest fel și față de proiectul referitor la banca țării, poporul nostru ar fi putut să dispună astăzi de un alt institut, care l-ar fi scăpat din multe grele.

FOIȚA.

Măi dorule.

Măi dorule din depărtări
Cu buzele-ți de sînge
Mi-ai dat atîtea sărutări
Pin' m-ai pornit a plînge;

Și trist începi să-mi povestești
Din zilele cu soare
De visurile îngerești,
De-un fluture și-o floare;

De chiotele de prin lunci,
De-atîtea clipe sfînte . . .
Măi dorule, tu îmi aduci
De toate-acele — aminte!

. . . Și 'n pieptul meu începe des
Și tot mai des să bată
O inimă făr' de înțeles
Și vecinic zbuciumată.

Valuță.

Basmul iernii.

O babă hircă s'a pornit,
Bătînd mereu din coate

Și alergînd a troenit
Cărări și drumuri toate —

Ea suflă 'n nouri ne'ncetat,
Rupîndu-i fulguri, fulguri,
Pe carii vîntură turbat
Prin mirește și bulguri —

Tot șueră îngrozitor.
Ș'aleargă ca o toană —;
Incalecă pe-un negru nor
Și călărește 'n goană —

Apoi s'aruncă la pămînt
Stringîndu-l în cătușe,
In geamuri bate rînd pe rînd
Și geme greu la ușe —

S'aruncă cu puteri de zmei
Spre codru cu minie,
Ear fiarele de frica ei
S'ascund în vizunie —

De-a colo ear se 'ntoarnă ea
Pe drum din nou să vadă
De nu va nimeri cumva
Afurisit-ai pradă . . .

Și eată! vede un drumet
Și-i ese înainte,

Punîndu-i mîna de îngheț
Pe fruntea lui ferbinte —

De vraja ei atunci cuprîns
Pe patul alb ș'așază,
Prin somnul cari l-a învîns
Un vis frumos visează:

O'afară e frumos și cald,
Cîmpii scaldate-n soare,
Cu earbă verde de smarald
Și arbori plini de floare —

Pe rămurele un sobor
De păsări aurite,
Ce cîntă ne'ncetat în cor
Cîntări nepomenite.

Ear printre arbori maiestoiși
A zinelor crăeasă
Cu ochii dulci și prea frumoși
A dragei lui mireasă

Pășînd ușor, s'apropie,
Ca să-i aline dorul,
Și cuprinzîndu-l lin își ie
Cu el spre soare sborul — —

Cînd zorile s'au revărsat
In liniște și pace
Să vede brațul înghețat
Al unui om ce zace . . .

Hatna, 10 Decemvri 1907.

V. Kalmucki.

Visări de toamnă.

Inalții ulmi de pe cărări
Și codri vechi din depărtări
Spoiți mi-apar cu aur —
Spre ei privind im vine 'n gînd
Din vremi uitate străbătînd
Al basmeilor tesaur.

Prin neguroase văi adînci
Sau dinspre munți urziți din stînci
Vr'o umbră de-mi răsare,
Gîndesc c'un Făt-Frumos prin zări
Pe-o Cosînzeană 'n desmierdări
O duce 'n lumea mare.

Țin cîrdul jalnic de cucori
Sub afumații, surii nori
De-o babă năzdrăvană,
Ce-o țară trece 'n doue clipi
Pe-un murg cu opt părechi de-aripi
Să-și prindă fata 'n goană.

Analizând cu toată atenția proiectul cel mai nou a d-lui Onciul nu i se poate recunoaște nici cea mai modestă valoare.

Cit de simpatică ar și fi haina ce a știut să o dea dl Onciul proiectului Domniei Sale, acesta pe lângă că nu poate fi adus la îndeplinire în felul cum este prezentat nici nu promite pentru cazul realizării sale vre un progres întru rădicarea industriei din țară.

Mai întâi de toate proiectul conține un sfrunt neadevăr, socotit pentru înduplicarea acelor, la care reflectează dl Onciul a se angaja cu capitaluri. Ținând cont de critica aspră, ce-o întimpină banca țării, la care s'au căpățuit o sumedenie de slugi politice cu salare neobicinuite, dl Onciul pune adecă în vedere că banca industrială nu va recere nici directori nici funcționari și prin urmare nici cheltueli pentru acoperirea regiiei.

În esplicarea acestui fenomen, Domnia Sa zice, că banca de mai sus avind a finanța numai întreprinderi industriale și-ar începe funcțiunea ei abia cînd va fi acceptat vre un proiect industrial, ear pînă atunci capitalul ei rămîne a fi depus, fie în efecte sau în contocurent la vre un institut de credit.

Foarte bine! Dar cine atunci va avea să cumpenească și să ieie hotărîre, la care din institutele de credit vor fi să se depună capitalurile incuse și îndeosebi cine va avea să poarte comptabilitatea necesară și complicată?

Deci dară cu toată gestiunea simplă, ce o are dl Onciul în vedere pentru banca intenționată, aceasta nu va putea la nici un caz fără să dispună deja dela început de un aparat oareșcare, care să se îngrijască de aceste afaceri.

Banca proiectată pentru ca să poată face, fie numai primul ei pas, va fi ca să aibă numaidecît organele ei cu un cerc de activitate bine precizat, organe cari față de faptul că nu se pot afla bărbați, cari să-și pună la dispoziție serviciile lor, fără ori ce respătă, vor trebui remunerate conform funcțiunii, ce li se va încredința.

Astfel fiind aserțiunea d-lui Onciul este în această privință inexactă și poartă timbrul tendențios a trage pe sfoară credulitatea particularilor.

Cotinuind examinarea zisului proiect, banca industrială după cum e chibzuită de cătră inițiatorul ei, înainte de a se angaja în oareșcari întreprinderi industriale decade pentru a interveni simplamente pentru o plasare favorabilă a capitalurilor de care dispune.

Responsul dacă se vor afla capitaliști, care să admită tutela, ce și-o arogă creațiunea dl-ui Onciul cu privire la părțile acestora, este dat prin espunerea de mai sus.

Socotindu-se adecă cheltuelile pentru salarizarea organelor îndispensabile, de care trebuie să dispună institutul intenționat fructificarea capitalului depus la banca industrială ar îndura o scădere în detrimentul depunătorilor, care de altcum ei ar ocoli-o, îngrijindu-se singuri de fructificarea capitalurilor depuse.

Adăogînd în fine acestor considerațiuni și riziul, ce rezultă din o plasare nenorocită a capitalului menționat pe lângă că fiecare deponent ar fi să lase dispoziția asupra capitalului său propriu în aprecierea altora vedem adunate în liniamente de tot generale momente destul de cumpenitoare, cari vor contraveni cu succes realizării acestui proiect. Cit de multe s'ar și putea induce pentru a desavua temeinicia concepțiunii d-lui Onciul nu din aceste puncte de vedere ni-a fost să primim productul Domniei Sale.

El ni-a redeșteptat interesul nostru numai întrucît în vederea motivelor dela care susține a fi plecat dl Onciul, cred-am că proiectul dat va pute naște întru adevăr o viață industrială nouă și va aduce vre un folos pentru populațiunea nenorocită din țară.

Durere însă ne-am îngelat.

Expedientul, ce-și închipuie a fi aflat savantul Onciul prin banca sa industrială, nu poate ca să dea nici un indemn pentru ca să se schimbe referințele mizere de pînă acum.

Admitem, că prin crearea acestui institut s'ar aduna vre un capital considerabil, capitalul acesta însă rămînd a fi plasat pe interese la o bancă oareșcare noi am ajuns cu industria noastră tot acolo, unde ne aflăm astăzi.

Lipsa de industrie nu derivă dela lipsa de capitaluri, ci mai întâi dela lipsa unor oameni, cari să studieze temeinic condițiunile, ce sînt date pentru diferite ramuri ale industriei în țară, și cari să dea în acelaș timp inițiativele necesare pentru ca să se inaugureze industria cutare și cutare.

Caracterul pur speculativ ce îi impune dl Onciul băncii sale industriale, exclude însă din competența acesteia a se ocupa de aste chestiuni și astfel ea pentru misiunea, ce ar fi s'o aibă e un **copil mort**.

În schimb însă dl Onciul n'a lipsit să dea cu acest prilej atenția cuvenită adeptilor săi socotind în proiectul său onorarul, ce ar cuveni consuleților angajați la aceasta bancă.

Astfel fiind recomandațiunea ce a depus-o acest reprezentant a poporului năcăjit în noul său proiect denotă din nou cît de puțină îngrijire are el pentru soarta țării noastre.

Rădicarea industriei în țară ar descoperi multe isvoare noue pentru salvarea țaranului sărăcit a așa numiților palmași, dar nimeni nimeni nu se cugetă în serios și cu adevărat devotament ce să se întimple cu aceasta pătură neglijată și număroasă a unui popor întreg.

Ne credem a fi în drept, dacă vom atribui toată vina în aceasta privință camerei noastre provinciale și prin ea, îndeosebi celor, ce au a reprezenta în aceasta cameră interesele vitale ale muncitorilor noștri țărani.

Cite nu se pot face pentru inaugurarea unei industrii rentabile în țară, dacă ținînd în vedere catastrofa ce ne amenință, s'ar dispune din partea acestui for autonom ca să se facă studiile de care facem mențiune în șirele anterioare.

Data fiind odată pe baza analizelor făcute, rentabilitatea unui sau altui ram industrial fondul multi-

milionar din Bucovina și alți factori din țară de sigur nu ar lipsi să alimenteze îndeajuns întreprinderile ce s'ar naște de sine, eară noi n'am ave lipsă să recurgem la mijloace străine.

Dl Onciul are foarte mult drept dacă în un alt articol ce l-a publicat Domnia Sa ca articol introductiv în revista menționată vorbind despre Bucovina zice: *Nu se apreciază la noi munca serioasă, ci cîștigul ușor nu drumul drept ci șirechicul, nu adevărul ci minciuna.*

Obstrucție adevărat rutenească.

Feliul, cum a urmat festivitatea de imatriculare la universitatea din Lemberg în acest an, a jignit mult aspirațiunile naționale rutenești, dînd anxă la un mare scandal între studenții poloni și ruțeni.

Deputații ruțeni din camera imperială au luat aceasta întîmplare drept motiv pentru a frustra prin un șir de propuneri de urgență în una din ultimele ședințe parlamentare, votarea transacțiunei cu Ungaria avînd de scop ca să li se dea mai întăi satisfacție pentru cele întîmplare cu ocazia de mai sus.

Neadmitînd prezidentul Weiskirchner cetirea propunerilor înaintate înainte de a fi votată transacțiunea cu Ungaria, deputații ruțeni au ținut să însceneze o obstrucție dupre cum o înțeleg ei arătîndu-se lumii civilizate în adevăratu lor rugină.

Deputatul Dr. Baczinsky, care a urmat cursurile în drept la universitatea din Cernăuț a simulat o furie nemăipomenită în camera din Viena și a aruncat cu bucăți din masa sa sfărmată spre sediul presidial și al miniștrilor prezenți, lovînd greu cu o bucată de lemn pe deputatul sloven Benkovič.

Toți deputații prezenți au încunjurat lăuțile ruțenilor pentru a rumpe din minile sălbatecului galițian restul bucăților de lemn sfarmate din pupitrul mesei sale. Baczinsky apoi a

Ear cînd sub poala norilor
Se-opresc cucori 'n sborul lor
Parcă zăresc prin ceată
Cum buzduganul Făt-Frumos
'L aruncă 'n babă minios
S'o mintuie de viață.

Dar' stolul, cînd se lasă 'n jos
Visez, că prada Făt-Frumos
O scapă 'n lupta-i vană;
Și-atunci mă prinde-un dor nebun
Să sbor, puterea să mi-o pun,
S'o fur pe Cosinzeană . . .

Leandru.

Cum era, pe vremuri, la noi în Bucovina.

(1848).

Aveau tot dreptul bieții să se vaiere, căci grea era cătănia pe vremile acele și cea mai mică greșeală o pedepseau Nemții cu stroiul. Pedepșa asta crudă se aplica în modul următor: pe toloacă sau într'o ogradă, se așezau ostașii, cincizeci sau o sută la număr, în șiraguri formînd o uliță strîmtă. Dinaintea lor șteau cu stînga pușca, iar în dreapta

avea fiecare cîte o nuia de loză. Cel ce avea să trecă prin stroiul, își desbrîca trupul de sus pîn' la brîu și pășea de la un capăt la altul al uliței, ca să aibă cînd să-l croească fiecare soldat cu nuiaua peste spatele goale. Dacă cel pedepsit pășea într'un capăt, atunci în partea opusă bătea un tambur doba, ca să nu se audă strigătele de durere ale osînditului; tot astfel bătea doba alt dobaș, cînd se 'torcea înapoi.

Drumul încolo și înapoi se numea o »uliță«. Cătanele mai bătrîne, care nu erau așa de haine la inimă cu tinerii, rupeau nuiaua de se ținea numai în coajă și în locul rupt puneau policarul de la mina dreaptă, așa că varga se'ndoia tare cîn loveau, însă nu-l durea pe cel bătut mai de loc. După ce făcea osînditul ulițele hotărîte, i-se puneau pe spate o prostire înmuiată în slatină, ca să scoată »focul« dintrînsul și să leșine sau să piardă singe mai mult.

În mijlocul gălăgiei iscate din pricina Bărbuncului se oprea cite-o ștafetă cu caii plini de spume, ce aducea vești din împărăție și de pe cîmpul de resboiu din Italia. Se adevărise în fine vestea că

și Craiul*) se ridicase împotriva împăratului cu oaste, că în țara ungurească e resmerită strașnică, împăratul e dovedit și Ungurul vra să intre în țară.

Urmarea a fost, că se desrădicară gardele naționale și se confiscară toate armele, căci peste intraga țară s'a fost decretat starea de asediu. Era oprit chiar de vîndut seceri, topoară și furci, iar oamenii n'aveau voe nici măcar să poarte cuțite lungi de vinătoare pentru spințecat cerbii. De la zece ceasuri seara trebuiau să fie toate ușele închise și lumina în casă stînsă; pe uliți îmblau patrule de catane, care imprăștiau orice strînsură de oameni, chiar ziua în ameză mare. Petrekerile aveau să dureze numai pînă la miezul nopții și atuncea încă în prezența mai multor vătăjei. Pașapoartele bejenarilor ce treceau granița în Cordon erau foarte minuțios revizuite. Țăranii care aveau trăsura trebuiau să meargă la Vorskpon**) și să ducă merinde cătanelor. Cei ce se codeau căpătau catane jecuți (executor) în casă,

*) Țăranii bucovineni îl numeau pe Kossuth numai crai.

**) Vorskponwagen—ca re de transport.

pînă ce erau siliți să plece cu carul. Carele aceste erau greoaie și aveau două proțapuri: cînd se apropia dușmanul, oamenii dejugau boii și-i puneau la proțapul dîndărpt, căci din pricina drumului rău nu era chip să întorci carul.

Ca din senin, se respîndi într'o bună dimineață vestea că oastea împărătească se bate cu »Craiul« lîngă granița Bucovinei dinspre Ardeal, ba ce-i mai mult, că colonelul Urban ar fi fost bătut și că Ungurii au intrat pe pămîntul Bucovinei și au ajuns pînă la Podul verde de lîngă Dorna. O spaimă nemăipomenită îi cuprinsese pe cei dela sale; cei mai mulți îngropară averele în zemnice făcute în pămînt și ascuseră banii sub cărămizile vetrei, apoi alergară cu puținul avut ce-l puteau duce, spre munți.

Sucevenii stăteau zi și noapte pe ruinele cetății, fumau și povesteau, ca oamenii ce n'au de lucru cînd se întîmplă ceva stașnic, ci tilcuesc în fel și chip ori ce întîmplare sau veste cit de neînsemnată. De pe cetate se auzea noaptea, cînd bătea vîntul dinspre munți, cum bubuie tunurile lîngă Prundul Bărgăului

fost scos afară din sala parlamentului.

Impresia penibilă, ce a trebuit să facă aceste scene barbare, a dat ansă la o iritare generală revoltând spiritele tuturor contra Rutenilor deslănțuți.

Pentru a molcomi de cu vreme indignarea, ce putea să cuprindă întreaga publicitate față de aceste excese petrecute, clubul rutean a încercat să deneghe incidentului regretabil caracterul tendențios, publicând prin jurnale vieneze și cele provinciale fel de fel de declarațiuni, ce disvinuesc purtarea D-ului Baczinsky.

Cu greu se va afla însă cineva, care să pue crezământ în declarațiunile clubului rutean.

Ele sînt puse la cale de a șterge pata, prin care a fost atît de bine caracterizată firea adevăratului Rutean.

Surprinderea cea mai mare trebuie că a avut-o guvernul central, care n'a lipsit nici odată de a proteja cu toate mijloacele disponibile, nația ruteană. Nu e vorbă, o și merită.

Ținuta Clubului romîn parlamentar față de transacțiunea cu Ungaria.

La desbaterile ce au urmat în camera imperială asupra transacțiunei cu Ungaria cuvîntul în numele clubului romîn parlamentar l-a avut deputatul baron Hormuzachi. Relevînd în ședința din 12 l. c. mai întai în liniamente generale momentele politice și economice ce privesc aceasta transacțiune Domnia Sa află transacțiunea actuală de cea mai favorabilă între toate transacțiunile ce le-a încheiat Austria pînă acum. Intrînd în detaliurile transacțiunei dl Hormuzachi continuă discursul său din punct de vedere al ducatului nostru, afirmînd cu drept, că transacțiunea aceasta dacă și are oareșcare valoare pentru imperiul austriac pentru țărișoara noastră, ea nu aduce absolut nici un folos.

și Poiana Stampei; ear cel ce avea ochi buni, zărea cum se deschide cerul unorii, ca tăiat de o sirmă de foc. Din oraș plecau noaptea boerii și neșugătorii cei bogabi încărcînd scumpeturile lor pe care brașovenști, ferecate cu lanțuri și apucau calea spre țara Moscalului, unde era liniște, lăsînd acasă numai slugile și odăile pustii. Săracii, care n'aveau ce pierde, rămăseră să-și apere pămîntul, care la moarte avea și așa să li astupe gura cea flămîndă.

Dar iată că Moscalul se hotări să treacă granița cu oastea sa și să-i ajute împăratului. Știrea despre asta venise încă prin Maiu 1849, cînd se porunci ca în toată țara să se strîngă proveziuni de fin, ovăs, pine și să se cumpere vite pentru înjunghiare. Mai ales s'au adunat cantități uriașe de rachiu; în Suceava erau vr'o 3.000 de vedre de rachiu pentru oștirea moscăcească, căci după cum se știe, cătanele sfintei Rusii sînt bețivani de acei ce-și vind și nevestele pentru rachiu.

(Va urma).

Nimerite au fost expunerile D-Sale, cînd a accentuat concurența ce o face Ungaria pe terenul economic, necesitînd Bucovina a exporta produsele sale și mai ales vitele, în țări străine unde rămîne să îndure în urma depărtării și a tarifelor mari de transport pagube de tot considerabile.

Incheind cuvîntul său, dl Hurmuzachi aduce la expresie ținuta clubului romîn, care stă gata a vota pentru transacțiune, numai dacă guvernul va ține măcar pe viitor cont de postulatele Bucovinei. Vorbitorul și-a rezervat dreptul de a reveni ulterior cu propuneri concrete.

Poate că totuși se va face cîndva ceva. Ar fi într-o adevăr timpul suprem.

Mea culpa.

E vechi cîntecul, că noi Romînii nu sîntem egali tratați cu celelalte națiuni conlocuitoare, cari sînt venite încoace cu mult în urma noastră și cărora nu le garantează legea fundamentală de stat nici un drept mai mare decît nouă. E vechi cîntecul, dar e actual și acum, ba poate și mai actual decît am crede. Cîntîndu-l constată toți bagatelizarea limbii și credinței noastre, toți bagă de seamă că ai noștri sînt mereu tot prețerați și împinși în lături în favorul venetnicilor străini de neam și lege, toți știu că egala îndreptățire cu celelalte popoare, există pentru noi Romînii numai pe hîrtie, toți știu, le aud și le văd lucrurile acestea, dar numai foarte puțini se gîndesc ce este cauza, sau cine poartă vina, că starea lucrurilor în privința aceasta este așa de tristă.

Poartă vina numai forurile competente sau poate să ne gîndim asupra lucrului și apoi să punem mîna pe piept și să mărturisim cu rușine că vina nu cade în circa străinilor, cari vin încoace sau acolo, cari i-au trimis, ci în partea cea mai mare — și mai că am putea zice că toată — chiar în circa noastră proprie. Mulți se vor mira de ce ne dăm vina nouă, considerînd limba străină, întrebîndu-se în toate birourile atît oral cît și în scris, ca o limbă impusă de stat. Și cei cari cred așa, greșesc foarte mult căci noi avem dreptul garantat prin lege să ne folosim de limba noastră atît oral cît și în scris față de orice funcționar și în orice birou. Avem dreptul să pretindem ca toate actele adresate către un Romîn să fie scrise în limba lui. O facem noi aceasta? Nu! De ce?

Fîind că doară știm și noi nemțește și nu voim să-l supărăm pe dl cutare sau cutare, vorbindu-i în limba romînească, limbă care o înțelege de abia sau de loc. Fiecare-și gîndește, ce cîștig pot avea Romînii dintr'aceea, dacă voi vorbi tocmai eu romînește în biroul cutare. Dar vedeți, aici e huba noastră. Noi sîntem prea concilianți față de străini. De ce să vorbim noi toți o limbă străină de dragul domnilor, cari nu o cunosc pe a noastră și oare n'ar trebui să o învețe ei pe a noastră? Dacă nu vroiesc sau nu pot s'o învețe, apoi să facă loc altora, cari o cunosc foarte bine; și acu nu ni se mai poate obiecta că nu avem oameni de ai noștri. Noi trebuie să-i convingem pe străini, că cunoștința limbii romîne este o necesitate neapărată. E evident, că pentru noi ar rezulta un folos dublu, folosindu-se ori și unde numai de limba noastră. Unul ar fi, că străinii ar face pe încetul loc

la de ai noștri, ear al doilea, și acesta cel mai mare, ar fi că s'ar putea înțelege și bietul țaran cu domni de prin cele cîntălării, dacă ar cunoaște d-lor limba țaranului.

Ce să vorbim însă despre bagatelizarea limbii romîne prin cele birouri, unde sînt străinii stăpîni, dacă la alte instituțiuni organizate, așa zicînd pe bază națională se poartă toate agendele numai în limba germină. E vorba de școală.

Avem acum în Bucovina inspector școlar de țară romîn, avem inspectori districtuali romîni și toate agendele se poartă de învățătorii romîni în limba germană.

Aceiași învățătorii romîni scriau nemțește de dragul inspectorului străin și tot aceiași scriu acum nemțește cînd inspectorul e romîn. Acui e vina nu se știe, știm atita însă, că la școlile rutene se poartă toate agendele în limba ruteană. Ba chiar inspectorul rutean a publicat o carte, în care îi îndrumază pe învățătorii, cum să poarte agendele în limba lor. Și la noi s'ar putea ușor schimba treaba. Dacă n'o schimbă autoritățile, apoi s'o schimbe învățătorii singuri. Ce li se poate întimpla învățătorilor, dacă vor purta agendele școlare în limba romînă? Nemică, căci au dreptul să o facă, fiind școlile populare organizate pe bază națională.

Sperăm, că și autoritățile noastre școlare vor sprijini inovațiunea aceasta după cum se cuvine, ca să nu poată zice lumea că ai noștri nu sînt în stare să facă aceea, ce-au făcut Rutenii.

Comersul festiv al „Junimii“.

Comersurile aranjate de societățile studentești în fiecare an, sînt niște copii în miniatură după o festivitate, ce se obișnuiește la universitățile din Austria. E vorba despre festivitatea inaugurării rectorului nou ales. Postul rector face un fel de dare de seamă despre activitatea sa și a universității în anul expirat și-i predă insigniile urmașului său. Acesta își precizează programul său pentru anul de activitate și citește și un elaborat științific. Societățile studentești au copiat serbarea aceasta, acomodînd-o trebuințelor lor. E superfluu să schițez demersul unui atare comers, fiind el prea bine cunoscut publicului. Trebuie să relevem numai, că între comersurile aranjate de studenții străini și cele aranjate de »Junimea« este o deosebire foarte mare. Comersurile aranjate de »Junimea« în decursul existenței sale n'au avut un caracter pur studentesc, ci au căpătat timbrul unei serbări naționale a tuturor romînului din țărișoara noastră. Comersul Junimei era o dare de seamă despre activitatea sa în decursul unui an. Se întîlniau tineri și bătrîni spre a-și putea schimba părerile. Cei bătrîni se încălzeau de focul juvenil al entuziazmului, nutrit de cei tineri, ear aceștia primeau în schimb povețele și încurajarea dela cei încărunțiți în lupta pentru înaintarea neamului.

Comersul Junimei a fost în anul acesta și mai tare reformat, așa că mai că numai după nume a mai ramas aceea cea fost prin un șir așa de lung de ani. Anul acesta a fost mai mult o ședință festivă, decît un comers. Numărul orașunilor a fost redus la trei și cele eliminate au fost înlocuite cu un program foarte variat. Sala filarmonică numai cu greu putea cuprinde numărul mare a oaspeților, cari au onorat și în anul acesta societatea cu prezența lor. Intre personalitățile, cari le-am observat amintesc pe Magnificența Sa rectorul universității

dl Dr. Kozak, pe domni profesori universitari C. Popovici, Dr. T. Tarnavski, Dr. Friedwagner, Dr. St. Saghin, Dr. V. Tarnavski, Dr. Gheorghiu, dl inspector Simionovici, dl șef al căilor ferate Dr. V. Hnidei, dl director al poliției de stat Tarangul, dl director Bujor, dl director Litviniuc, dl prof. Nistor, dl secretar Șesan, dl Dr. Bendeschi, dl secret Bocancea, un număr foarte mare de profesori, funcționari, preoți, învățători și un număr nesfîrșit de mare de doamne și domnișoare, afară de aceea au fost reprezentate toate societățile culturale, ear dintre cele studentești a fost reprezentată »Romînia Jună« prin veteranul ei membru emeritat dl cons. Emilian Isopescul și C. Tarnavski, societatea »Carmen Sylva« prin dl Dr. E. Tarangul și soc. »Acad ortodoxă« prin dl prezident Fărtăș și mai toți membrii ei.

Comersul a fost deschis la oarele 9 de conducătorul vechiu al societății, dl Nestor Hudema, care a binevenat oaspeții. După ce a executat corul societății »Imnul festiv«, a făcut dl Nestor Hudema darea de seamă despre activitatea societății și a comitetului vechiu în anul expirat într'o orație bine potrivită. Cu vervă oratorică și în cuvinte bine alese i-a predat el nou alesului prezident panglica rugîndu-l să conducă societatea mai departe pe calea croită de înaintașii lor. A urmat apoi cîntecul treicolorului, după care a urmat cuvîntarea nou alesului cap al Junimei. Dl Corneanu și-a dezvoltat programul activității pentru anul acesta, a făcut jurînta solemnă că va ținea cu sfințenie la principiile Junimei și va privighia, ca să nu fie ele întru nimic știrbite și va conduce și el societatea spre idealul, spre care au pornit cei ce i-au premers în postul acest onorific. Orațiunea d-lui Corneanu a fost de o perfecțiune uimitoare, drept dovadă aplauzele frenetice, cu cari a fost întimplată. După orațiunea d-lui Corneanu a delectat membrul emeritat al Junimei, dl profesor A. Litviniuc, publicul cu 2 cîntece. D-sa este prea bine cunoscut publicului ca solist, așa că nu mai e de lipsă să-l scot eu în relief. Conferența prezidentului secției literare, dl I. Grămadă, despre George Popovici ca poet a fost la culmea perfecțiunei. N'a fost prea lungă, dar foarte miezooasă și a produs efectul cuvenit. Trebuie să amintesc numai decît pe dl Aurel Berar, cunoscutul delitant-artist, care a declamat cu o maestrie rară patru poezii. Mai cu seamă »Noi vrem pămînt«, »La icoană« și monologul »Despot Vodă« le-a declamat ca un artist adevărat. A declamat și junimeanul O. de Sorocean trei poezii de a lui George Popovici. I-a reușit foarte bine »La Cîrșma verde«. O impresie minunată au făcut asupra publicului duetele esecutate de d-șoara Vica Țurcan la pian și anume unul cu dl H. Popescu pe vioară și două cu dl E. Sahlean pe flaut, Dl E. Sahlean și-a inaugurat foarte bine cariera sa de conducător al corului Junimei. Acompaniamentul la clavir l-a îngrijit dl Barbu, noul membru emeritat al Junimei. Intr'o pauză s'au citit numeroasele depeșe sosite cu ocazia comersului din toate părțile locuite de Romîni. Spre fine a vorbit dl Dr. Teodor Tarnavski, în numele membrilor onorari și emeriți. D-Sa și-a exprimat mulțumirea pentru felul cum a fost aranjat comersul în anul acesta. În decursul vorbirii d-sale și-a exprimat părerea de bine, că »Junimea« pășește, fără să devieze, pe calea care duce la realizarea idealurilor ei și a relevat cu deosebită satisfacție, că toate obstaculele aruncate de dușmani în calea »Junimei« au fost

zădărnice. Dorindu-i spor la opera, la care lucră »Junimea«, spre binele și prosperarea neamului, a recomandat membrilor maximei »de a servi«. Să-i servească în prima linie lui D-zeu după cum o făceau strămoșii noștri, să se servească reciproc sprijinindu-se toți întreolaltă întru năzuințele lor proprii și întru acele ale neamului întreg. I-a asigurat pe membrii »Junimei« de sprijinul și simpatiile membrilor onorari și emeriți și i-a felicitat la progresul ce l-au făcut în activitatea lor pentru luminarea poporului, edind revista pentru țărani »Deșteptarea«. I-a solicitat pe Junimeni să lucreze din respecturi în direcția aceasta, ca să ferim poporul de boala de a prețui numai bunurile materiale. Un atare popor e perdut și ar fi rușine ca să ne uităm cum merge poporul nostru spre peire fără ca să ne opunem forurilor acestora.

Terminându-se programul și cu acesta și partea oficioasă a comerțului, a invitat prezidentul societății, dl. Corniean, toate doamnele și domnișoarele din loje în jos spre a putea fi părtașe de darurile ce avea să le aducă sf. Nicolai. Sf. Nicolai (dl N. Sauciu) a venit în societatea d-lui E. Brucher, care i-a stat mână de ajutor la distribuirea diferitelor daruri. La fiecare dar erau alăturate și citeva versuri, cari au produs foarte mult haz. (Fiind aici vorba de darurile aduse de sf. Nicolai, trebuie să amintesc și despre acela, care l-a primit »Junimea« prin domnișoarele romine din Cernăuț. El vorbește despre un dar foarte frumos adecă un dulap mare pentru bibliotecă în valoare de vr'o sută de florini). Partea neoficioasă a durat cam pînă tirzior. Ambele părți s'au despărțit pline de bucurie și mulțămire, atât publicul, care a petrecut citeva momente plăcute în mijlocul tinerimii junimene, cât și aranjorii comerțului, cari aveau satisfacția că au fost în stare să ofere momentele acelea.

Zică toți dușmanii ce vor vrea și străduiască-se ei cit vor vrea, dar »Junimea« totuși va rămîne fala poporului din Bucovina. Se vor convinge — dar cred că s'au convins deja, num ai li-i rușine să o mărturisască — că »Junimea« nu-i un copăcel, ce-l poți îndoi, cică ea este un stejar falnic, care nu se clatină nici de cel mai cumplit orcan.

„APĂRAREA NAȚIONALĂ” ÎN ȚARA.

Din Ilișești.

Dacă ar veni un cercetător etnograf în prezent la Ilișești pe șoseaua, ce împreună Suceava dela răsărit cu Gura-Humorului, dela apus-miazăzi, șosea ce trece drept prin mijlocul Ilișeștilui și ar pune întrebarea: »Ce e Ilișeștiul? E un oraș bucovinean sau numai un sat?«, ar trebui numaidecît să capete următorul răspuns: Ilișeștiul e un sat mărișor de de aproape 3500 locuitori. Aici locuiesc Romîni băștinași, Germani sau Șvabi colonizați, Evrei strecurați, Armeni în număr mic, dar bine cuprinși și Țigani, prietini ai Romînilor pe vremuri mai bune«. Ilișeștiul e așadar un conglomerat un amestec de 5 națiuni mai mici sau mai mari. Dintre toate aceste națiuni trăiesc cel mai bine și mai ușor Evreii și Armenii, căci în mîna lor e comerțul. Mai ales Evreii au pus mîna pe tot felul de comerț, crîșme multe, dugheni de postav și chiar comerțul cu vitele. Și Armenii o duc bine, căci ei se ocupă cu comerțul. Cit despre Șvabi, apoi ei sînt gospodari foarte buni și avuți. Agricultură o poartă foarte rațional. Loc au destul, căci l-au apucat cu prețuri de

nimică dela Romîni. Romîni, fără să amintesc de Țigani, cari vara fac cărmizi și trăiesc boierește, earna însă-s. pe la casele Romînilor darnici, o duc foarte greu. Mai ales cei nevoieși — și numărul lor e copios — sufăr pe lingă alte greutăți încă și de următorul rău. Imașul se dă în arindă. Cei avuți, dar mai ales Șvabii urcă prețul la licitație pînă 180 cor. pe falce, în loc foarte rău, unde nu se face alta nimică, decît ovăs și barabule slabe de tot. Cei avuți urcă prețul celor nevoieși li trebuiește numai decît și dau numai 10 bani mai mult și locul său nu-i ară nevoiesului nici cu bani foarte grei. Ce se întimplă? Acela, care are să dea 180 cor. și 10 bani pe falce, își pune barabulele mult după sf. George și ce urmează de aici e ușor de înțeles.

Acuma de vr'o 3 ani încoace se deșteaptă și Romîni din letargia, de care au fost cuprinși lung timp și împreună cu conducătorii lor cearcă a se emancipa de iobăgia, în care numai din vina lor și a conducătorilor lor de mai înainte au căzut. Prăvălie au, deși mulți nu înțeleg rostul ei. Ba chiar un gospodar, Archip Forgaci cu numele, și-a deschis o dugheniță, care înflorește. Cabinetul de lectură este, care însă nu e sprijinit tocmai de aceea, pentru cari e făcut. Cu un zel neîntrecut se întrepune din gospodari pentru toate întreprinderile din sat Ermulai Ghiuță, care de bună samă va secera mulțămite dela toți, cînd se vor fi deșteptat cu toții la o muncă comună. E cam tirziu, căci e oara unsprezecea, dar totuși se va putea face ceva. Numai Dumnezeu și curaj ajută la lucruri bune. Sînd lucrurile astfel putem spune că Romîni încep în Ilișești a merge înainte spre bine. Dar să fim drepti și cu cei nevoieși! Pe lingă raul de mai sus, mai sufăr aceștia încă și de următorul rău. Ei lucrează la cei avuți cu zia și cu falcea pe bani. Dă, aceasta ar fi bine, dară vezi, banul e rotund și lesne lunecă în cele mai multe cazuri pentru lucruri nimică, cum e rachiul, și cînd vine earna se trezesc, că au lucrat toată vara, și earna tot n'au ce mîncea. Ieșeștenii, după cum cred, salută cu însuflețire idea despre banca agrară, ce ați ventilat-o în acest organ și nu cred, că nu se vor înscrie ca comună spre a fi membri. Pînă atunci însă, să se urgenceze următoarele două propuneri:

1. Să se fixeze prețul pentru o falce de loc după produsele ce le dă acel loc de imaș.

2. Cei nevoieși să nu lucre pe bani, ci pe pîne, cum se zice în parte, la cei avuți.

Cei chemați au cuvîntul!

Observatorul.

Știri locale și din țară.

În parlament s'a ținut Miercuri seara o ședință în care s'au ales reprezentanții pentru delegațiune. De astădată vor fi opt delegați creștini-sociali și patru sociali-democrați. Partidele germane din parlament vor fi reprezentate — abstragînd dela mandatul din Moravia și dela cei doi sociali-democrați germani — în delegațiuni prin doisprezece delegați, ear restul mandatelor este împărțit între negermani. Delegatul Bucovinei este deputatul Hurmuzachi, ear ca substitut deputatul Simionovici.

Deputații Dr. Skedel și Dr. Keschmann au publicat un protest, că nu se ține cont și de deputații nemți din Bucovina la alegerea delegaților. Ei susțin, că ar fi fost uz pînă acuma ca să fie după rînd ales și un neamț în delegațiune și să nu se rînduiască numai Romîni și Ruteni.

Lumea în călătorie. Sîntem rugați a aduce spre știință că pentru această festi-

vită din carnaval, care va avea loc în 4 Februarie sub protectoratul danelor Gahriele de Bleyleben și Elisa bar. Vasilco fiind venitul ei destinat »mensei academice« se vor da deslușiri privitoare la costume și la aranjarea de grupuri de astăzi înainte în localul comitetului aranjator (Hotel Central) în fiecare Luni între 6 și 8 și Vineri între 8 și 10 seara. Afară de comitetul aranjator vor da deslușiri în ale costumelor și formarea grupurilor la ori și care timp d-nii cons. de trib. Calinescu, medic milit. Dr. Reittmann, cons. de trib. Dr. Handel, cons. de compt. Tellmann, Dr. căpitan Weithoffer, dir. Wüllenweber și revid. de comp. Zwierzina. Se aduce totodată la cunoștință că toiletele de bal sînt excluse dela această festivitate.

Ministrul de războiu prin un ordin strict a pus capăt sălbătăciei suboficerilor din armată. Suboficerii cari vor cu-teza să bată pe ficiori vor fi fără cruțare pedepsiți cu degradare și temniță.

Diracția poștelor urmînd ordinului ministerului de comerț va sista cu 1 Ianuar 1908 pentru zilele de Duminică înminuarea epistolelor de valoare și a valutei pentru mandate postale și alte mandate precum și înminuarea ramburselor recomandate. Esemte de acest ordin vor fi numai expedițiunile esprese și mandatele telegrafice.

Pentru combaterea negoțului de fete s'a constituit în capitala noastră un comitet de dame, care a luat asupra sa a mijloci gratuit locuri de serviciu pentru femei și fete ca: bucătărite, servitoare, fete în casă, dădace, bone, guvernante, contoariste ș. a. m. d. Biroul se află în Palatul magistratului, partor ușa No. 6 și funcționează în zilele de lucru dela 1/2—1/4 d. a. Duminica și sărbătorile dela 11—12 i. d. a. A fost într'adevăr timpul suprem să se facă ceva pentru a pune capăt referințelor orientale ce există.

Diracția i. r. a căilor ferate intenționează instalarea de te telefoane la stațiunile »Cernăuț, Nouășulițe, Grădina-publică, Ițcani, Suceava, Rădăuș, Strojinet, Vijnița și Sirete« cu scopul de a aviza interesenții cit se poate de iute despre sosirea măturilor în gară. Interesenții vor fi înștiințați la o oară anumită despre toate expedițiunile cu trenul pentru o taxă numai de 6 bani, dîndu-li-se totodată pentru o taxă moderată (în mărci) posibilitatea de-a corespunda telefonic cu oficiile căilor ferate. P. T. publicul este invitat a se declara în scris oficilor de gară căror aparțin, ori și întru cit se va folosi de telefonul stațiunii, considerînd, că proiectul nu se va realiza decît la caz de participare numeroasă. Remarcabil e, că avizarea prin telefon nu va costa mai mult decît cea prin poștă sau mesagier.

Din America au sosit la Fiume 986 de emigranți ungurești și citeva sute ne-avînd loc pe naie au ramas încă în New-York. Toți povestesc, că străinii în America sînt aproape să moară de foame. Poate perspectiva asta li va mai potoli dorul și la ai noștri, de-a cerca marea cu degetul.

AVIS!

Facem cunoscut abonaților »Luceafărului«, că aceia dintre dînșii, cari își vor plăti abonamentul pe întregul an 1908, cel mult pînă la 15 Ianuarie anul viitor, se vor împărtași de premii și anume: cei cu 7 cor. vor primi 2 volume pe alese din editura »Luceafărului« iar cei cu 12 cor. 3 volume pe alese; sau și unii și alții Caietele muzicale ale d-lui T. Brediceanu: »Muzica seratei Etnografice«; cei cu 7 cor două, cei cu 12 cor. trei caiete.

În ultimul număr de Duminică a »Gaz. Transilvaniei« cetim următoarele: Ziarul nostru implinind cu ziua de 31 Dec. 1907 st. v., ani 70 al existenței sale,

își va serba la această dată a șeptezecina aniversare. Credem că nu putem să serbăm mai frumos și mai potrivit, după timp și împrejurări, această aniversare, decît pregătind un număr jubilar separat al »Gazetei Transilvaniei« care va apărea în decursul lunii lui Ianuarie 1908. Dorim, ca la redactarea și întrunusețarea acestui număr jubilar să contribuie cit mai mulți dintre fiii luminați ai neamului nostru de pretutindeni, iar mai ales bărbații, cari au colaborat în acești 70 de ani la »Gazetă« și se află încă în viață. Li rugăm deci pe această cale să binevoiască a ne trimite pentru numărul nostru jubilar, cite un mic product al ingeniului lor, lucrare de cuprins politic, științific, literar, social ori economic etc, în proză sau în versuri. Și fiind că nu putem să dăm acestui număr o extenziune prea mare, îi mai rugăm a da lucrări scurte. Cei ce vor voi astfel să colaboreze la numărul jubilar al »Gazetei«, să binevoiască a ne transmite manuscrisele lor pînă în 25 Decemvre st. v. 1907. Pentru ca să se poată lăți mai tare acest număr jubilar, am stabilit ca preț de abonament pentru el suma de 1 cor. Abonații »Gazetei« îl vor primi cu prețul de jumătate. Abonamentele la numărul jubilar rugăm a se face pînă la 25 Decemvre st. v. a. c. Numai trimiteră exemplarelor comandate pînă la acest termen o putem garanta. Venitul curat al numărului jubilar al »Gazetei Transilvaniei« îl destinăm pentru bibliotecile noastre populare.

Redacțiune »Gazetei Transilvaniei«.

Invitare

Societatea »Școala romînă« în Suceava își va ținea adunarea sa generală po anul administrativ 1906/7 Duminică în 29 Decemvre st. n. 1907 precis la oarele 2 p. m. în localitățile »Clubului romîn«, cu următoarea

ordine de zi:

1. Verificarea procesului verbal al adunării generale pro 1905/6.
2. Raportul și propunerile comitetului.
3. Raportul comisiei revizuitoare.
4. Raportul directoriului librăriei.
5. Raportul filialelor.
6. Raportul internatului.
7. Vinzarea moșiei din Buninți și parcelarea grădinei din oraș.
8. Eventualia.

În vederea însemnătății acestei adunări generale, domni P. T. membrii a »Școalei romine« cit și ale filialelor, sînt rugați a participa în număr complet.

Pentru comitet:

Ep. Voronca,
viceprez.

A. Dugan,
secr.

Invitare

Reuniunea învățătorilor și învățătoarelor din districtul Strojinetului va ținea în 22 Dec. a. c. la oarele 11 a. m. în edeficiul școalei populare de băeți, ședința sa plenară cu următoarea ordine de zi:

1. Consiliul școlar local (referent D. Rusceac).
2. Eventualia.
- T. Cancer,
secret.
- D. Olinic,
pres.

Mulțămite publice.

La petrecerea aranjată de societatea »Școala Romînă« din Cimpulung în 24 Noemvre a. c., a încurs un venit curat de 244 cor. pentru sprijinirea elevilor sârmani dela gimnaziul din loc.

Suprasolviri au încurs dela următoarele persoane:

Di prefect districtual Kapuszczyński 10 cor., dl inv. sup. A. Ieșan 4 cor., dl inv. Bilous 4 cor., dl Dr. Hauslich 1 cor., dl Dr. Luția 2 cor., dl Dr. Glücksmann 4 cor., dl Dr. Niederhoffer 2 cor., dl c. r. comisar Lindes 3 cor., dl Krammer 1 cor., dl i. r. concepiștii Iliuț 1 cor., dl i. r. concep. Dr. Hoffmann 1 cor., dl păr. Volosciuc 1 cor., dl păr. Bocea 4 cor., dl dr. Michel 2 cor., dl prof. I. Pișlea 1 cor., dl inv. sup. Constantinovici 1 cor., dl inv. sup. E. Vasilovici 2 cor., dl păr. Policarp Popescul 2 cor., dl inv. G. Gheorghiu 2 coroane, d-na inv. M. Prodan 2 cor., dl inv. A. Hoinic 2 cor., dl păr. Ioan Tonigar 2 cor., d-na A. Dan 2 cor., dl secretar Anghel 4 cor., dl Dr. T. Bocancea 2 cor., dl insp. Dolinschi 2 cor., dl inv. sup. Hnidei 5 cor., dl inv. sup. A. Popescul 2 cor. și societatea acad. »Dacia« 10 cor.

Tuturor acestor marinimoase persoane li aduce societatea »Școala Română« expresia celor mai vii mulțămiri în numele elevilor sănani dela gimnaziul din loc.

Totodată mulțamește societatea la acest loc și prea stimatelor dame și onoraților domni: d-nei inspector Domnița Teleaga, d-șoarei inv. Valeria Rothkögel, d-șoarei Euața Luța, d-lui prof. gimn. D. Logigan și d-lor învățători G. Baranaiu, G. Bodnariu și N. Nahărneac, cari, prin reprezentarea unei piese teatrale, și-au câștigat meritul prim în ajungerea prea frumosului scop, pentru care s'a aranjat această petrecere.

Secretarul societății: **G. Rotariu.**

La 24 Octomvre 1907 a izbucnit în Ciudei pela 4 oare după amiază un foc atât de puternic — zilele acelea erau așa de vintoase, că sburau tăciunii de foc prin aer ca penele de paseri — așa că în timp de vr'o 3 oare au ars cu desăvirșire, anume: casa văduvei Marghioala Gavriil Popescul cu păpușoi pe podul casei, cartofii (barabulele) ce erau în gră-

madă vr'o 15 corețe; vădanei Eufrosina Flor Leonti Popescul șura și toate clădirele. Focul a nimicit toată hrana vādanelor și pășunea dobitoacelor.

Am făcut o colectă în biserica de 19 cor. 26 b., venerabilitatea sa părintele Stefan Seleschi paroh în Tereblecea a binevoit a trimite 4 cor., dl Alecu Burla din Budeniț a dăruit un car de pășune, eară mai mulți gospodari din Ciudei, păpușoi, legume, ș. a.

În numele vādanelor nenorocite aduc tuturor binefăcătorilor mulțămira cea mai călduroasă și rog toată suflarea românească, să binevoiască a trimite la adresa mea cit de mici ajutoare, ca să le împărtășesc.

Numele binevoitorilor se vor publica în organul »Apărarea Națională«.

Cu toată stima

Nico Cărașu, paroh.

Biroul prezidial c. r. al guvernului ni comunică incursele pînă în 17 Decemvrie 1907 pentru sătenii bîntuiți de foc din Badeuțul rom. și anume: S. Sa părintele Stefan Ianovici în Hlinița 8 cor.; colecta comunei Poianamiculi 21 cor. 36 bani; comuna Corlata în propriile mijloace 20 cor.; colecta comunei Glit 9 cor. 20 b.; comuna Valeasacă din propriile mijloace 20 cor.; comuna dragoești din propriile mijloace 100 cor.; comuna Stupea a colectat 25 cor.; comuna Lichtenberg a colectat 14 cor. 82 b.; comitetul comunei Terebleștie 20 cor.; dl. Abraham Achner moșier Dragoșanca 10 cor.; comitetul comunei din Rogojești 10 cor.; S. Sa părintele T. Cauțiș a colectat în Lujan 10 cor., în Cucur mic 30 cor. 40 b.; în Zastavna 70 cor. 84 b.; comis. district. dl. Winkler de Secfels din Zastavna 5 cor.; com. Bori a colectat 20 cor. 30 b.; comuna Cupea din propriile mijloace 30 cor.; S. Sa părintele Ioan Isopescul în Calinești 4 cor.; cu darurile publicate de »Czernowitzer Zeitung« în Nr. 283 din 8 Dec. a. c. în suma de 17.974,12 ș. 50 fac la un loc 18.404,04 ș. 5 b.

Tuturor binevoitorilor se aduce pe astă cale mulțămira cuvenită.

Tuturor binefăcătorilor, sprijinitorilor și susținitorilor ai internatului »Vasile Cărlă« din Suceava, se exprimă pe astă cale sincere mulțămiri pentru daturile oferite de curînd.

Prof. Emanuil Antonovici,
directorul internatului.

Repertoarul teatrului.

(Dela 22--31 Decemvrie.

Duminică p. m. »Frühlingsluft«, seara »Hänsel & Gretel«, Luni și Marți »Husarenfieber«, Miercuri p. m. »Mamzelle Mitouche« seara »Hoffmann's Erzählungen«, Joi p. m. »Der Zigeunerbaron« seara »Hänsel & Gretel«, Vineri »Fr. Josette — meine Frau«, Simbătă »Die Jüdin«, Duminică p. m. »Er und seine Schwester« seara »Die Jüdin« Luni, »Künstlerblut« și Marți »Lumpazi v. gabundus«.

Telegramă.

Viena, 20 Decemvrie.

La desbaterea de astăzi asupra budgetului a vorbit din partea clubului parlamentar român deputatul Dr. Constantin Isopescul-Grecul.

Făcînd espectoratiunile sale asupra anilor din urmă de sub Hohenlohe și Bleyleben admite, că din partea guvernului central s'au făcut unile pentru Bucovina ele nu ajung însă pentru a cumpeni favorurile de cari se bucură provinciile apusene.

Bucovina duce lipsă mare de mijloace materiale pentru a pute lua dezvoltarea dorită, dar' dacă va reuși acțiunea pentru sanarea finanțelor țării, poate nu va mai fi ca se îndure aceasta țară tratamentul unui copil vitreg.

Relevînd în detail multiplele cereri ale populațiunei din Bucovina, vorbitorul intervine îndeosebi pentru *reducerea anilor militari* la numai doi ani, pentru acordarea dreptului de voluntar absolvenților cursurilor inferioare ale școalelor liceale, reale și altor de acest fel, face mențiune despre necesitatea reformei codului penal militar precum și a procedurii penale militare, pledează pentru ameliorarea lefilor ofițerești îndeosebi pentru o remedură radicală contra uzurării persoanelor militare.

Trecînd la *resortul justiției* vorbitorul avînd în vedere că în scurt se va lua discuție noul proiect al codului penal civil, accentuează necesitatea de a reforma măcar unele capitole din acest cod.

Amintînd apoi despre serviciul greu al judecătorilor din țară, cu deosebire al judecătorilor penali, oratorul pretinde ca conditio sine qua non la ocuparea posturilor de judecători cunoștința limbelor țării.

Aducînd la expresie regretele sale cum s'a dotat în budget *universitatea din Cernăuț* față de celelalte universități din imperiu, Dr. Isopescul intervine pentru sancțiunea legii referitoare la *ameliorarea lefilor învățătoarești* și declară în numele clubului parlamentar român că va vota *pentru budgetul provizor* în așteptarea însă, că guvernul va ține cont de trebuințele Românilor, iar' camera imperială nu va lipsi se arete toată bunăvoința față de aceste.

Vorbirea dlui Isopescu a fost ascultată cu mult interes și în timpinată cu aplauze generale.

Anunț de deschidere.

Atelierul modern de fotografie

RUBENS

strada domnească 16, Intrarea din strada lui Kochanowski 5, sucursală a cunoscutului atelier Rembrandt din Lemberg, prasaja Hausman, se recomandă onoratului public.

Esecutare perfectă de fotografii mari dupre fotografii de ori și ce mărime în cridă, oleiu, pastel etc.

Execuțiune excelentă. * Prețuri moderată. * Intocmire confortabilă.

Aduc la cunoștința onor. public că începînd cu ziua de 22 Noemvre am deschis în **strada Spitalului Nr. 1** (în imediata apropiere de direcțiunea de poliție)

Un restaurant și local de dejun

Bucate foarte gustoase, bere excelentă de Okocim și de Pilsen. Camere spațioase, luminoase și elegant mobilate potrivite pentru cluburi și societăți.

Serviciu curat! * Lumină electrică! * Prețuri moderate!

Cunoscînd proprietarul stabilimentului limba românească perfect, recomînd acest local publicului rominesc cu rugarea de a-mi da concurs.

Cu deosebită stimă:

Iosif Neuhaus.

„La emblema englezască“ CURTEA SALTER

Binevoii a lua la cunoștință că firma

„La emblema englezască“ **CURTEA SALTER**, strada principală Nr. 8

și-a deschis espoșiția sa de

🌸🌸 **jucării pentru copii și de obiecte pentru Crăciun.** 🌸🌸

Publicul este respectuos rugat a se infățișa spre a lua aceste obiecte în privire. Din cauza imbulzelei mari din acest seson e consult ca fiec. re doritor să-și facă cumpărăturile necesare depe acum.

In ferestriele prăvăliei sunt espuse obiecte începînd de la prețul deja de 25 cr., cari sunt potrivite pentru cadouri de Crăciun.

„La Franceza” Cernăuț, str. domnească 16

Mare depozit de pălării moderne de tot felul pentru dame.

Cu începere dela 1 Decemvre a. c. reducere însemnată de prețuri.

Toate feliurile de vinuri!!

Prăvălia lui DAVID GABE
CERNAUȚ

strada domnească, preste drum dela Cafeneaua Habsburg.

Oferă totdeauna icre proaspeți, salm, loștrițe, scrimbii, sardele, păstri, marinat de pește proaspăt, conserve, tot felul de brânză, cacto, chocolată, bomboane, precum și toate mărfurile de băcănie și articoli pentru economi.

o o Prețuri moderate, serviț acurat, marfă proaspătă. o o

Local de dejun. Local de dejun.

Premiată în Viena cu medalie de argint.

Anunț de deschidere.

La 1 Octomvre se va deschide școala privată concesionată de guvernul c. r. al țării pentru

știința de a ferbe și știința economiei casnice

in edificiul propriu, Cernăuți, strada Carolinei Nr. 7.

Instrucțiunea cuprinde știința de a ferbe și de a ținea economie casnică; ea obiecte libere, dupre dorință și instrucțiunea în arta de a croi și a coase haine și lîngerii.

Se primesc în pensionare. Inscriserile încep cu 1 Septemvre a. c. dela oarele 3—5 p. m. Informațiuni se primesc în cancelaria direcțiunii, strada Carolinei Nr. 7.

Henriette de Hordinska
absolventă a școlii de fierț a asociațiunii birtașilor din Viena.

Tipărituri pentru parochiate
se găsec de vînzare la

Societatea tipografică bucovineană în Cernăuț, Piața principală 3.

14 14 14 14 14 14 14 14 14 14 14 14 14

La Canada și America
direct și fără a se sui pe altă corabie

transportează cel mai repede și mai bine Biroul de călătorie

transportează cel mai repede și mai bine Biroul de călătorie

„GLOBUS”
M. FEUERSTEIN

concesionat de înaltul guvern i. r. al țării

Cernăuț, strada primăriei No. 14.

Nu cumpărați bilete de călătorie mai înainte de ce vă informați la biroul de călătorie „Globus”.

Luați seama la Numărul 14 din strada Primăriei (Rathausstrasse No. 14), că numai acolo se afla Biroul de călătorie „Globus”.

14 14 14 14 14 14 14 14 14 14 14 14 14

PRIMA

rafinerie de spirt, fabrică de rum și licor în Bucovina a lui

S. Rudich, Rădăuț

aduce la cunoștință vînzarea de spirtuoase, rum și licoruri excelente, cu bucata și cu ridicata pentru prețuri moderate

strada Crinilor No. 3 (casa Beck).

rugind tot odată a da atențiune specialității de rachiuri fără de basamac.

Atențiune!

Galoși veritabili rusești

„Atlet”

Garanție deplină pentru calitate și durabilitate.

Galoși veritabili rusești, cari împiedecă alunecatul.
Patente N-rii: 6888, 8020, 18564, 5373, 3422, 2374. 18597.

Cereți pretutindeni numai galoși „Atlet”

Se pot afla la firmele:
B. Baltinester. Gottesmann & Nadel.

Dr. Dragoș Bumbac
advocat

- - în Suceava - -

locuște vis-à-vis dela judecătoria cercuală.

Dr. Heinrich Marbach

și-a deschis în Gurahumorului biroul său de advocatură în casa doamnei Meisler.

Pictorul român

Vasile Chichifoi

și a mutat atelierul său în strada Roșei Nr. 35.

Parochii și epitropiile bisericesti dela țară să nu comande icoane bisericesti, prapuri, cruci sau iconostase în alt loc pină nu vor fi vizitat atelierul harnicului și iscusitului pictor român

Vasile Chichifoi.